

VYHLEDÁVÁNÍ BIBLIOGRAFICKÝCH A FAKTOGRAFICKÝCH INFORMACÍ A JEJICH OVĚŘOVÁNÍ II.

Obsah

1 Katalog Národní knihovny v Praze – NKC	4
1. 1 Možnosti hledání.....	4
2 Zjišťování dostupnosti monografií a pokračujících děl české provenience	10
2. 1 Knihovny.cz – centrální portál českých knihoven.....	11
2. 2 Souborný katalog ČR (CASLIN).....	13
3 Digitální knihovny Národní knihovny v Praze	15
3.1 Národní knihovna ČR – Kramerius verze 5 – Národní digitální knihovna	16
3.2 Národní knihovna ČR – Digitální knihovna – Kramerius verze 3	20
4 Poskytování a vyhledávání faktografických informací.....	22
5 Literatura.....	24

Kritéria hodnocení		Způsob ověření
a	Určit selekční údaje v bibliografickém záznamu monografie a pokračujícího díla	Praktické předvedení
b	Vyhledat bibliografický záznam v OPAC (Online Public Access Catalogue) Národní knihovny České republiky dle titulních listů pěti monografií vydaných v různých etapách 20. a 21. stol.	Praktické předvedení
c	Vyhledat dílo českého autora a jeho překlady v katalogu Library of Congress	Praktické předvedení
d	Vyhledat v některé z digitálních knihoven Národní knihovny ČR digitalizované dílo, vydané v 19. století	Praktické předvedení
e	Vyhledat dostupnost monografického a pokračujícího díla české provenience dle titulního listu v centrálních knihovních portálech	Praktické předvedení

Studijní cíle

Po prostudování tohoto modulu budete vědět:

- jak hledat v katalogu Národní knihovny ČR (NKC) (viz u zkoušky úkol b),
- jak hledat v digitálních knihovnách Národní knihovny ČR (viz u zkoušky úkol d),
- jak a ve kterých elektronických zdrojích lze zjistit, ve kterých knihovnách je dostupná požadovaná publikace (viz u zkoušky úkol e).

Klíčová slova

Digitální knihovny Národní knihovny ČR, katalog Národní knihovny ČR, Kramerius, naskenované lístkové katalogy, Národní digitální knihovna, portál Knihovny.cz, souborné katalogy, Souborný katalog ČR (CASLIN), souborný katalog SKAT, zjišťování dostupnosti dokumentů.

Tento modul pro Vás připravila **PhDr. Martina Machátová z MZK**. V případě jakýchkoliv dotazů se ozvěte na e-mail: Martina.Machatova@mzk.cz

Vysvětlivky k ikonám:

Vyhledejte v externím materiálu / Podívejte se na odkaz / Dostudujte si

Pozor, zapamatujte si / Důležité

Shrnutí aneb Co jste se naučili

Dobrovolný úkol

1 Katalog Národní knihovny v Praze – NKC

<https://aleph.nkp.cz/cze/nkc>

https://aleph22.nkp.cz/F/?func=file&file_name=find-b&local_base=nkc

Národní knihovna ČR (NK ČR) je největší knihovnou v České republice, má ve svém fondu více než 7 milionů knihovních jednotek, a to včetně historických fondů. Národní knihovna doplňuje českou produkci především na základě povinného výtisku. Zahraniční dokumenty jsou pak do fondu NK ČR doplňovány v souladu s profilem knihovny.

Elektronický online katalog Národní knihovny ČR (databáze NKC) pokrývá v současné době asi pětinu fondu NK. Zachycuje všechny přírůstky knih od r. 1995 a záznamy dalších druhů dokumentů od r. 1996 nebo 1997. Průběžně se do katalogu doplňují záznamy starší literatury z retrokonverze národní bibliografie a z generálního katalogu NK ČR. Česká produkce je obsažena téměř v úplnosti za celé 20. století. Postupně jsou také přidávány jak záznamy českých publikací vydaných před rokem 1900, tak zahraničních dokumentů ve fondu NK ČR, které vyšly před rokem 1995.

V databázi NKC lze najít i informace o e-časopisech a e-knihách, které jsou přístupné registrovaným čtenářům NK prostřednictvím licencovaných databází či zdrojů na volném Internetu v rámci open access (otevřeného přístupu). Záznamy zdigitalizovaných titulů obsahují odkaz na jejich digitální podobu do příslušné digitální knihovny. Některé záznamy obsahují naskenované obsahy, anotace, či odkazy Google Knihy (aplikace Googlu na volném Internetu pro vyhledávání knih).

1. 1 Možnosti hledání

(Věnujte pozornost zejména hledání podle autora, názvu a roku vydání, při zkoušce budete hledat monografie podle titulního listu s výše uvedenými údaji. Budete muset najít určitý titul vydaný v daném roce. Při zkoušce si zkontrolujte, zda jste ve správné databázi. Je třeba rozlišit:

- katalog Národní knihovny ČR – báze NKC – zachycuje fondy Národní knihovny ČR,
- Souborný katalog ČR – báze SKC – zachycuje fondy několika stovek knihoven v ČR.)

V katalogu Národní knihovny v Praze se používá systém ALEPH, ve kterém pracují také ostatní databáze na webu Národní knihovny ČR (<https://www.nkp.cz/katalogy-a-db>). Pravděpodobně znáte Souborný katalog ČR a či článkovou databázi ANL. Katalog Národní knihovny ČR umožňuje hledání podle slov z naskenovaných obsahů dokumentů (na rozdíl od Souborného katalogu ČR).

Online katalog NK ČR (báze NKC) nabízí následující možnosti hledání:

- **Základní vyhledávání** – jedno vyhledávací pole, lze hledat podle různých údajů.
- **Rozšířené vyhledávání** – lze kombinovat více informací o dokumentu, k vyhledání lze použít více polí současně (např. autora a název, název díla a název nakladatele, autora a název a rok vydání).
- **Vyhledávání pomocí dotazovacího jazyka CCL** – lze vytvářet složitější dotazy pomocí závorek a logických operátorů, současně lze hledat ve více různých polích.

- **Prohlížení rejstříků** (abecedně uspořádaných seznamů) – hledá se pouze podle přesného názvu dokumentu, přesného jména autora atd.

Vyhledávat je možné podle těchto údajů:

- slova z názvů,
- slova ze jmen autorů,
- slova z názvů korporativních autorů,
- klíčová slova (téma publikace)
- místo vydání,
- slova z názvů nakladatelů,
- roku vydání,
- kód jazyka dokumentu/originálu,
- cykly,
- obsazení (hudební díla),
- slova z obsahu,
- číslo České národní bibliografie.

K dispozici jsou následující **rejstříky**:

- autoři (včetně spoluautorů, editorů ap.),
- korporativní autoři (instituce, konference),
- názvy,
- edice,
- předmětová hesla (pouze pro novou produkci od 90. let),
- ISBN,
- ISSN,
- MDT (Mezinárodní desetinné třídění),
- Skupiny Konspektu.

Podle **roku vydání** lze hledat pouze díla, která vycházejí jednorázově. Např. u monografií, map a hudebnin.

U periodik se v NKC vyhledávání podle „roku vydání“ vztahuje pouze k informaci, v jakém roce konkrétní titul začal vycházet či své vydávání ukončil. Pokud potřebujeme ověřit, zda periodikum vycházelo v konkrétním roce, který nás zajímá, je potřeba v katalogu nejprve najít záznam příslušného periodika podle názvu nebo ISSN a podle informací v katalogizačním záznamu ověřit, zda titul v požadovaném roce vycházel.

Číslo **ISBN** a **ISSN** možné zadat ve tvaru s pomlčkami i bez pomlček:

- ISBN: 978-80-257-0749-4 nebo 9788025707494,
- ISSN: 1211-7587 nebo 12117587.

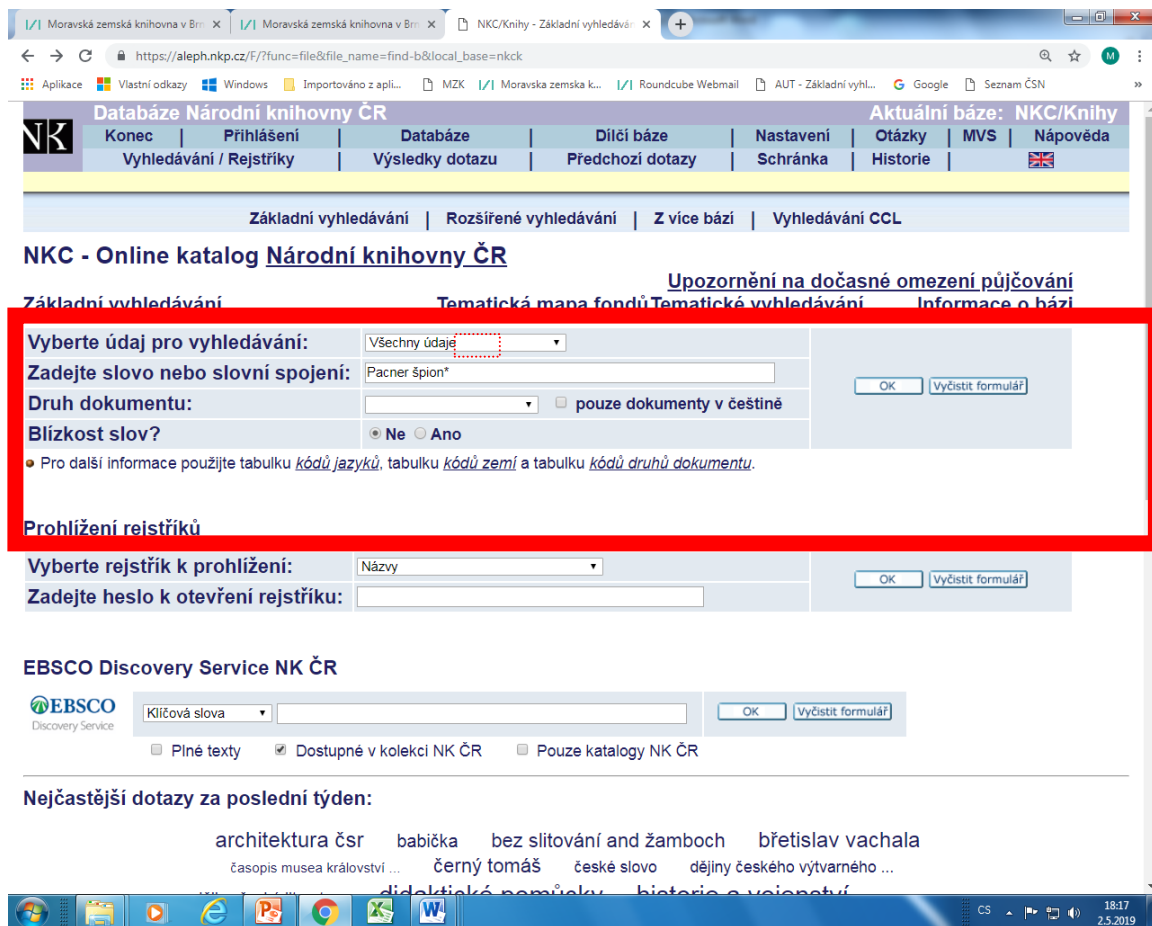
Při zapsání čísla bez pomlček je nutné zvolit příslušné pole.

Zástupné znaky:

- ? náhrada části slova (napravo, nalevo, uvnitř), v jednom slově je možné ho použít jen 1x,
- * náhrada části slova (napravo, nalevo, uvnitř), v jednom slově je možné ho použít jen 1x,
- ! náhrada jednoho znaku,
- # náhrada jednoho až dvou znaků.

Pokud je počet nalezených záznamů příliš vysoký, je možné tyto výsledky ještě dále upravit buď pomocí funkce **Zpřesnit**, nebo funkce **Filtrovat**. Obě funkce naleznete v navigační liště ve Výsledcích dotazu..

Pomocí funkce **Zpřesnit** můžete k původnímu dotazu doplnit další údaje pro jeho zpřesnění. V Kroku 1 lze navolit operátor. V Kroku 2 se přidá některý další údaj (autor, název, rok vydání, jazyk dokumentu, předmět ...), kterým chcete vyhledávání zpřesnit.

The screenshot shows the web interface of the National Library of the Czech Republic (NKC) online catalog. The browser address bar shows the URL: https://aleph.nkp.cz/F/?func=file&file_name=find-b&local_base=nkck. The page has a navigation bar with links like 'Konec', 'Přihlášení', 'Databáze', 'Dílčí báze', 'Nastavení', 'Otázky', 'MVS', and 'Nápověda'. Below this is a search bar with options for 'Základní vyhledávání', 'Rozšířené vyhledávání', 'Z víceází', and 'Vyhledávání CCL'. The main section is titled 'NK - Online katalog Národní knihovny ČR'. A red box highlights the search form area, which includes fields for 'Vyberte údaj pro vyhledávání:' (set to 'Všechny údaje'), 'Zadejte slovo nebo slovní spojení:' (containing 'Pacner špion*'), 'Druh dokumentu:', 'Blížkost slov?' (radio buttons for 'Ne' and 'Ano'), and a checkbox for 'pouze dokumenty v češtině'. Below the search form is a section for 'Prohlížení rejstříků' with a dropdown for 'Názvy' and a field for 'Zadejte heslo k otevření rejstříku:'. Further down is the 'EBSCO Discovery Service NK ČR' section with a search bar and checkboxes for 'Plné texty', 'Dostupné v kolekci NK ČR', and 'Pouze katalogy NK ČR'. At the bottom, there is a section for 'Nejčastější dotazy za poslední týden:' listing various search terms like 'architektura čsr', 'babička', 'bez slítování and žamboch', 'břetislav vachala', 'časopis musea království ...', 'černý tomáš', 'české slovo', 'dějiny českého výtvarného ...', 'didaktické pomůcky', and 'historie a vojenství'.

Obr. č. 1: Katalog Národní knihovny ČR (NKC) – základní vyhledávání.

Databáze Národní knihovny ČR

Konec | Přihlášení | Databáze | Dílčí báze | Nastavení | Otázky | MVS | Nápověda

Vyhledávání / Rejstříky | Výsledky dotazu | Předchozí dotazy | Schránka | Historie

Základní vyhledávání | Rozšířené vyhledávání | Z víceází | Vyhledávání CCL

NKC - Online katalog Národní knihovny ČR

[Upozornění na dočasné omezení půjčování](#)

[Základní vyhledávání](#) | [Tematická mapa fondů](#) | [Tematické vyhledávání](#) | [Informace o bázi](#)

Vyberte údaj pro vyhledávání: ISBN / ISMN / ISSN atd.

Zadejte slovo nebo slovní spojení:

Druh dokumentu: podle dokumentu v české

Blízkost slov? ☒ Ne ☐ Ano

Pro další informace použijte tabulku [kódů jazyků](#), tabulku [kódů zemí](#) a tabulku [kódů druhů dokumentu](#).

Prohlížení rejstříků

Vyberte rejstřík k prohlížení: Názvy

Zadejte heslo k otevření rejstříku:

EBSCO Discovery Service NK ČR

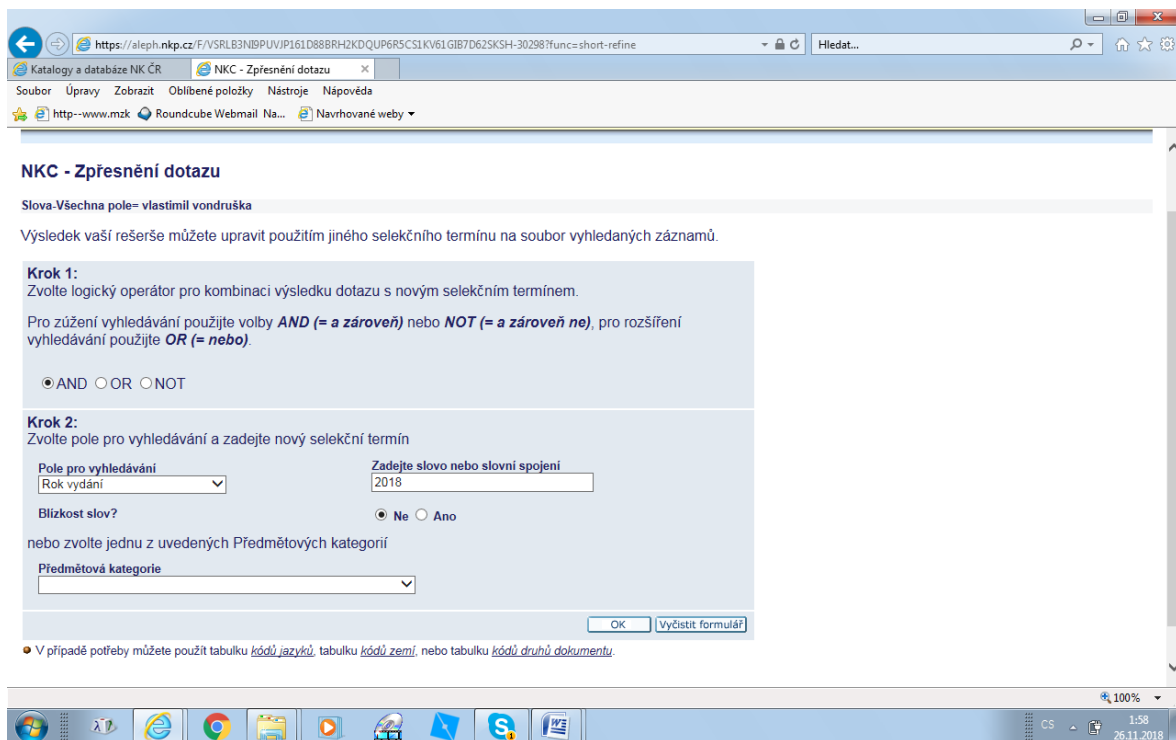
EBSCO Discovery Service Klíčová slova

☐ Plné texty ☒ Dostupné v kolekci NK ČR ☐ Pouze katalogy NK ČR

Nejčastější dotazy za poslední týden:

architektura čsr babička bez slitování and žamboch břetislav vachala
časopis musea království ... černý tomáš české slovo dějiny českého výtvarného ... dějiny české literatury
didaktické pomůcky historie a vojenství james elkins john barth
kamper bixy karel kaplan karl may závět winnetouova keller korporace
lidová demokracie miroslav vejlupek mladá fronta mladá fronta dnes

Obr. č. 2: Katalog Národní knihovny ČR – základní vyhledávání – hledání podle čísla ISBN.

NKC - Zpřesnění dotazu

Slova-Všechna pole= vlastimil vondruška

Výsledek vaší rešerše můžete upravit použitím jiného selekčního termínu na soubor vyhledaných záznamů.

Krok 1:
Zvolte logický operátor pro kombinaci výsledku dotazu s novým selekčním termínem.
Pro zúžení vyhledávání použijte volby **AND (= a zároveň)** nebo **NOT (= a zároveň ne)**, pro rozšíření vyhledávání použijte **OR (= nebo)**.

☒ AND ☐ OR ☐ NOT

Krok 2:
Zvolte pole pro vyhledávání a zadejte nový selekční termín

Pole pro vyhledávání: Rok vydání
Zadejte slovo nebo slovní spojení: 2018

Blízkost slov? ☒ Ne ☐ Ano

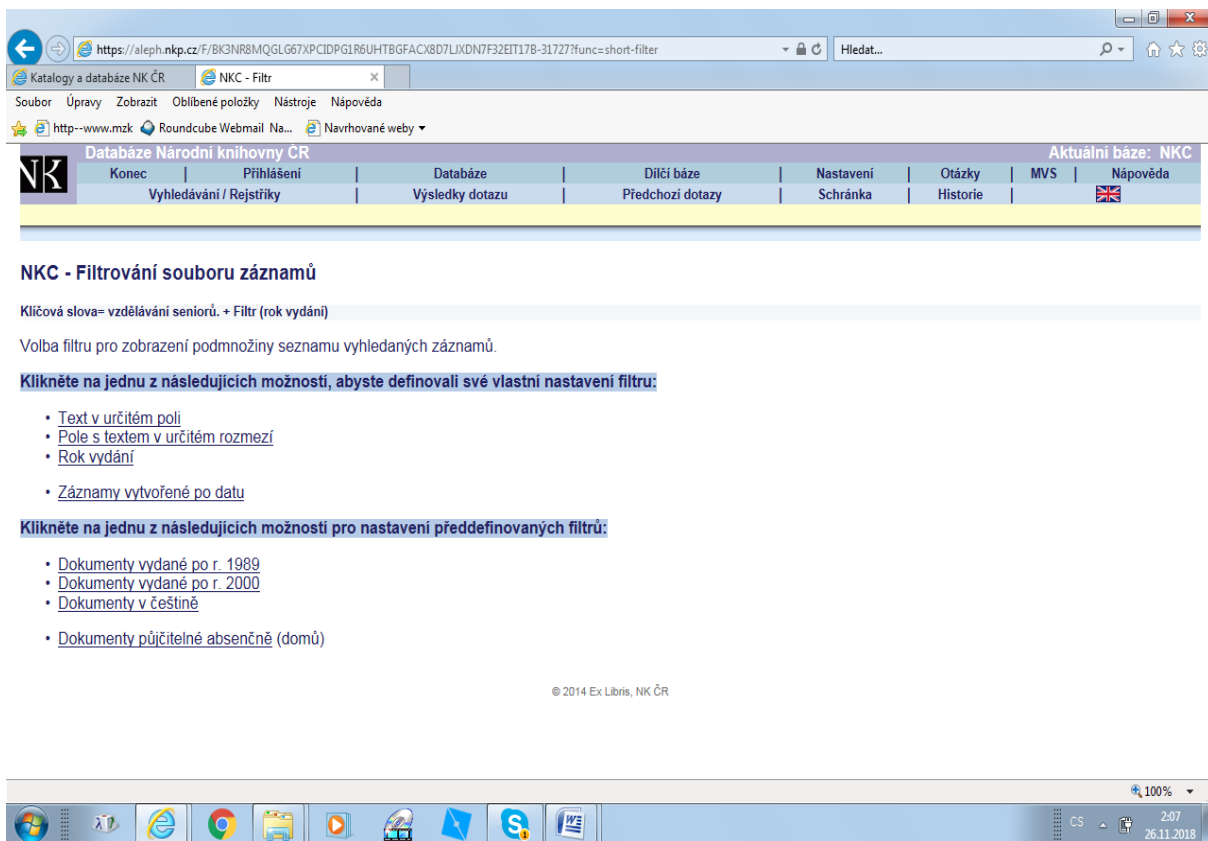
nebo zvolte jednu z uvedených Předmětových kategorií
Předmětová kategorie: [všechny]

OK Vyčistit formulář

V případě potřeby můžete použít tabulku [kódů jazyků](#), tabulku [kódů zemí](#), nebo tabulku [kódů druhů dokumentů](#).

Obr. č. 3: Katalog NK ČR (NKC) – zpřesnění dotazu. V základní masce byl zadán autor Vlastimil Vondruška. Následně byly výsledky dotazu zpřesněny rokem vydání 2018.

Filtrování umožňuje zpřesnit výsledky podle určitých parametrů. Některá tato kritéria jsou předdefinovaná.

NKC - Filtrování souboru záznamů

Klíčová slova= vzdělávání seniorů. + Filtrování (rok vydání)

Volba filtru pro zobrazení podmnožiny seznamu vyhledaných záznamů.

Klikněte na jednu z následujících možností, abyste definovali své vlastní nastavení filtru:

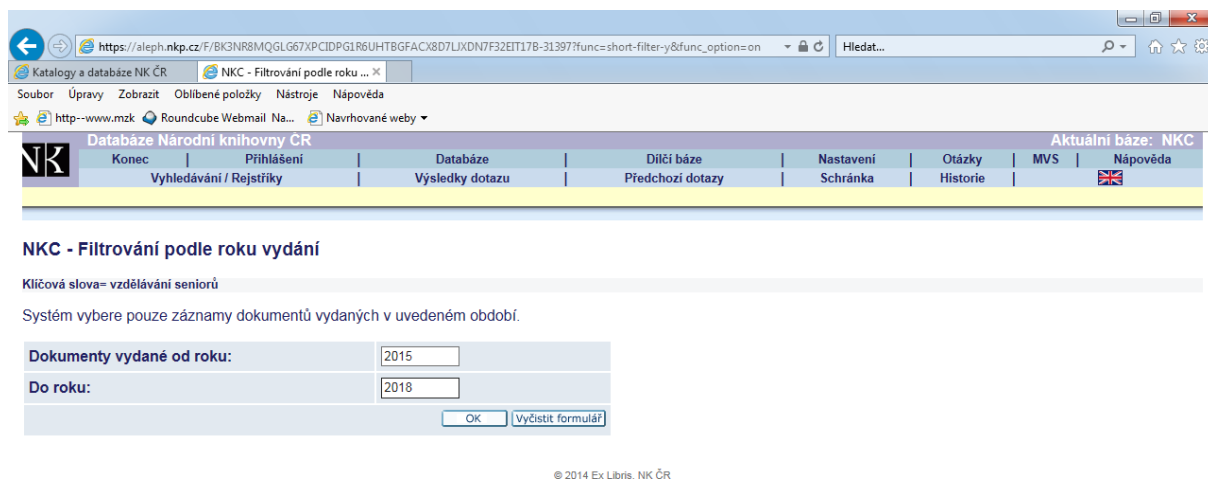
- Text v určitém poli
- Pole s textem v určitém rozmezí
- Rok vydání
- Záznamy vytvořené po datu

Klikněte na jednu z následujících možností pro nastavení předdefinovaných filtrů:

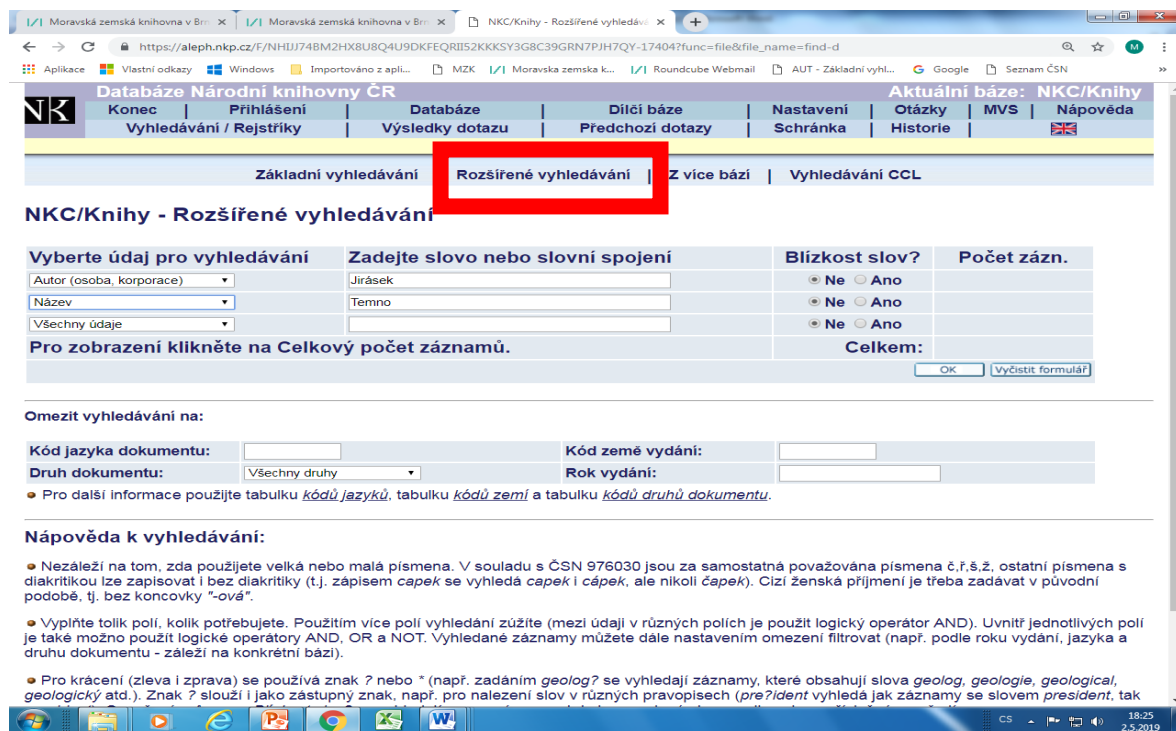
- Dokumenty vydané po r. 1989
- Dokumenty vydané po r. 2000
- Dokumenty v češtině
- Dokumenty půjčitelné absenčně (domů)

© 2014 Ex Libris, NK ČR

Obr. č. 4: Katalog Národní knihovny ČR (NKC) – filtrování nalezených záznamů – nabídka.

Obr. č. 5: Katalog Národní knihovny ČR (NKC) – filtrování výsledků podle roku vydání. Výsledky byly omezeny na publikace vydané od r. 2015 do r. 2018.

Obr. č. 6: Katalog Národní knihovny ČR (NKC) – rozšířené vyhledávání. Lze zde kombinovat hledání v různých polích.

Pokud hledaná publikace není k dispozici v elektronickém katalogu NKC, pak je nutné se podívat ještě do naskenovaného lístkového katalogu NK zde:

<https://retris.nkp.cz/>,

<https://www.nkp.cz/katalogy-a-db/katalogy-nk-cr/listkove-katalogy>.

DOBROVOLNÉ ÚKOLY K SAMOSTATNÉMU PROCVIČOVÁNÍ

1. Najděte publikaci s názvem Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě od Františka Palackého z r. 2002.
2. Najděte všechna vydání publikace s názvem Psohlavci Aloise Jiráska od r. 1970 do r. 1980.
3. Najděte publikaci s názvem Psohlavci od Aloise Jiráska z r. 1963.
4. Najděte publikaci s názvem Slávy dcera od Jána Kollára z r. 1924.
5. Najděte publikaci s názvem Básnické spisy od Pavla Josefa Šafaříka z r. 1938.
6. Najděte publikaci s názvem Alfred od Josefa Hálka z r. 1904.
7. Najděte publikaci s názvem Dějiny české v stručném přehledu od Františka Palackého z r. 1898.
8. Najděte publikaci s názvem Fysika od J. A. Komenského z r. 1892.
9. Najděte publikaci s názvem Labyrint světa a ráj srdce J. A. Komenského z r. 1887.
10. Najděte publikaci s názvem Čestmír od Josefa Kajetána Tyla z r. 1838.
11. Najděte publikaci s názvem Okázky občanského písemnictví od Pavla Josefa Šafaříka z r. 1870.
12. Najděte publikaci s názvem Chudý kejklíř od Josefa Kajetána Tyla z r. 1870.
13. Najděte publikaci s názvem Babička od Boženy Němcové z r. 1869.
14. Najděte různá vydání Babičky od Boženy Němcové v letech 1851 – 1900.
15. Najděte publikaci s názvem Dekret Kutnohorský od Josefa Kajetána Tyla z r. 1858.
16. Najděte publikaci s názvem Bankrotář od Josefa Kajetána Tyla z r. 1854.
17. Najděte publikaci s názvem Památky hlaholského písemnictví od Pavla Josefa Šafaříka z r. 1853.

2 Zjišťování dostupnosti monografií a pokračujících děl české provenience

(Při zkoušce budete zjišťovat dostupnost jedné monografie a jednoho pokračujícího díla dle titulního listu ve Vámi zvoleném zdroji. Vaším úkolem bude zjistit, která knihovna v ČR má daný titul ve fondu.)

Na úvod definice dle KTD:

Monografie je ...

1. Neseriálová publikace, která systematicky, všestranně a podrobně pojednává o jednom, zpravidla úzce vymezeném tématu.
2. Neseriálový dokument, tj. dokument skládající se z jedné části nebo z většího, předem stanoveného nebo předpokládaného, konečného počtu částí, pokud tvoří jednu bibliografickou popisnou jednotku.

Pokračující informační zdroj je ...

Druhové označení pro každý informační zdroj docházející do knihovny postupně (po svazcích, číslech, sešitech, aktualizacích – např. periodika, vícesvazková díla, edice, sešitově vydávané slovníky, aktualizace pro tištěné databáze i aktualizované. Pod pojmem „pokračující dílo“ si můžeme představit noviny, časopisy i vícesvazková díla (např. encyklopedie vydaná ve více svazcích).

Ke zjišťování dostupnosti dokumentů v českých knihovnách používáme zpravidla tyto zdroje:

1. Centrální portál českých knihoven Knihovny.cz

<https://www.knihovny.cz/>

2. Souborný katalog ČR – CASLIN

https://aleph.nkp.cz/F/?func=file&file_name=find-b&local_base=skc

S vyhledávacími možnostmi v těchto zdrojích byli někteří z vás seznámeni už v modulu Orientace v základních elektronických informačních zdrojích (kromě typové pozice akvizitér). Uvedené zdroje obsahují informace o tom, která knihovna vlastní příslušný dokument.

Při vyhledávání v těchto zdrojích je třeba respektovat tyto skutečnosti:

- Očekáváme-li při hledání značný počet výsledků, je užitečné zadat dotaz do příslušného vyhledávacího pole.
- Některé záznamy se vyskytují v jednom zdroji duplicitně a u každého záznamu mohou být uvedeny jiné knihovny. Je nezbytné kontrolovat, zda se jedná o stejné vydání.
- U periodik je třeba ověřit, ve které knihovně je dostupný určitý konkrétní ročník.
- U periodik dochází často ke změnám názvů a vydavatele, je třeba pečlivě ověřovat příslušné bibliografické údaje.
- Při vyhledávání periodik se nenechejte zmást grafickou podobou naskenované první stránky v záznamu periodika v Souborném katalogu ČR či na portále Knihovny.cz.
- Obálky jednotlivých čísel nejsou stejné. Uvedené zdroje nemohou obsahovat naskenované obálky všech sešitů periodika.
- Při vyhledávání periodik na portále Knihovny.cz se mohou objevit ve výsledcích též záznamy článků zveřejněných v daném periodiku.

2. 1 Knihovny.cz – centrální portál českých knihoven

V tomto portále lze prohledávat katalogy a databáze budované českými knihovnami. Lze zde najít celou řadu dalších druhů dokumentů (legislativu, normy ČSN a patenty. Je tu možné také najít volně dostupné i licencované zahraniční zdroje.

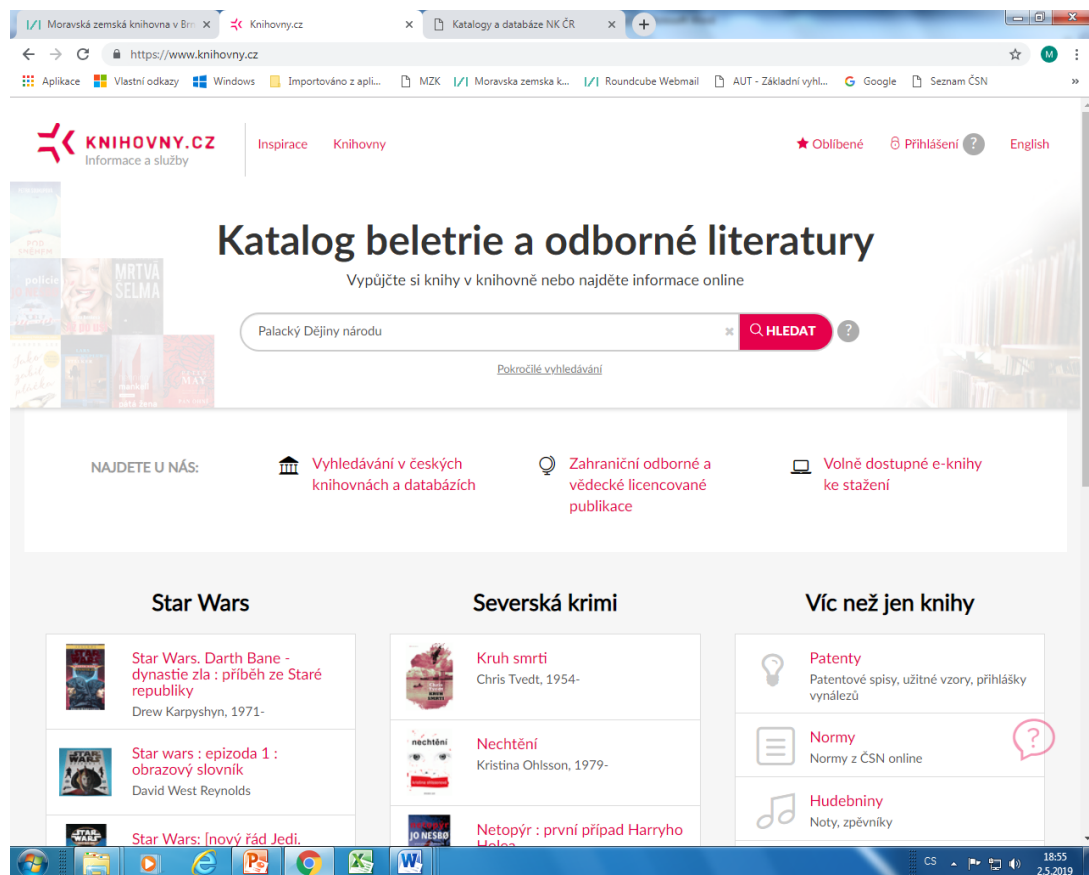
Při vyhledávání lze použít **vyhledávací masku**

- základní (hledání ve všech polích současně),
- pokročilou (lze zadat dotaz do konkrétních polí a vytvářet logické vztahy mezi nimi).

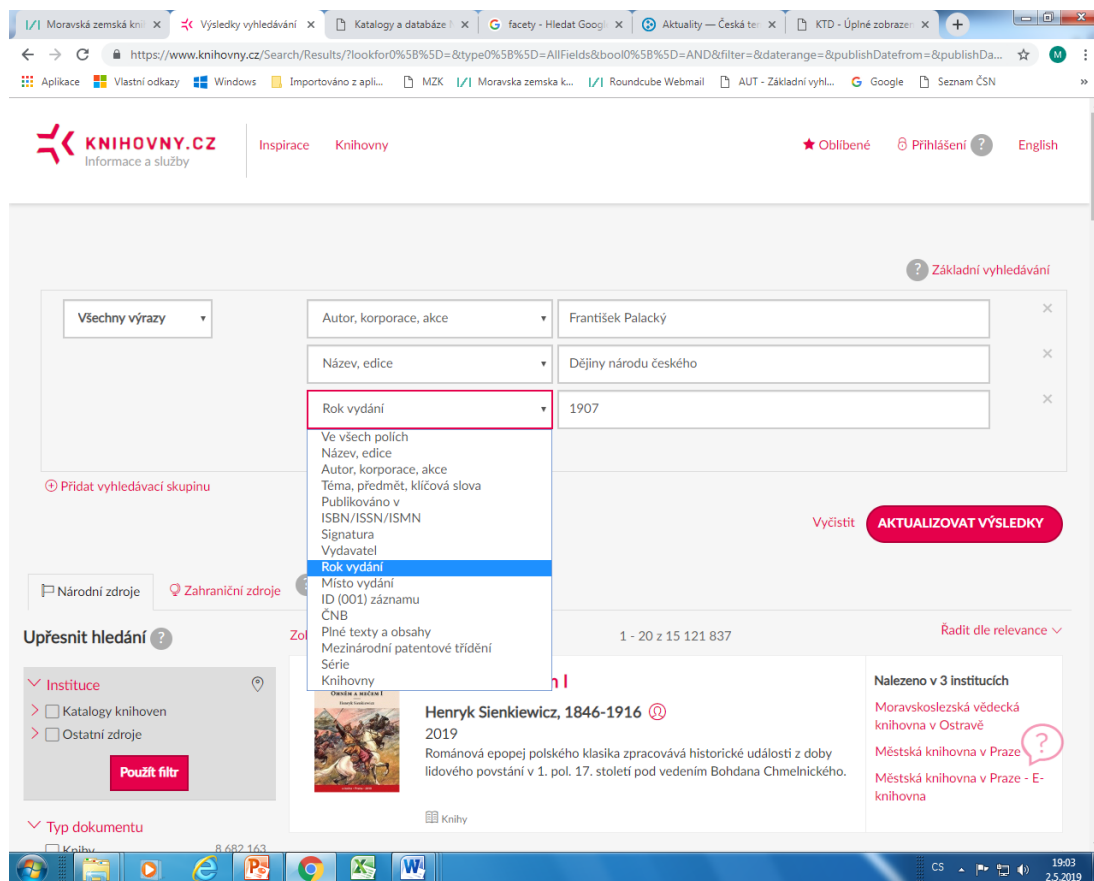
Portál umožňuje používat při vyhledávání:

- hvězdičku pro pravostranné rozšíření, pokud přesně neznáme tvar slova, např. cukrovk*
- logické operátory AND (současně), OR (nebo) a NOT (ne, vylučujeme z hledání), např. (cukrovk* or diabet*) or (výživ* or diet* or strava or stravov*),
- oboustranné horní uvozovky pro hledání frází (pevných slovních spojení), např. "Dějiny národu českého".

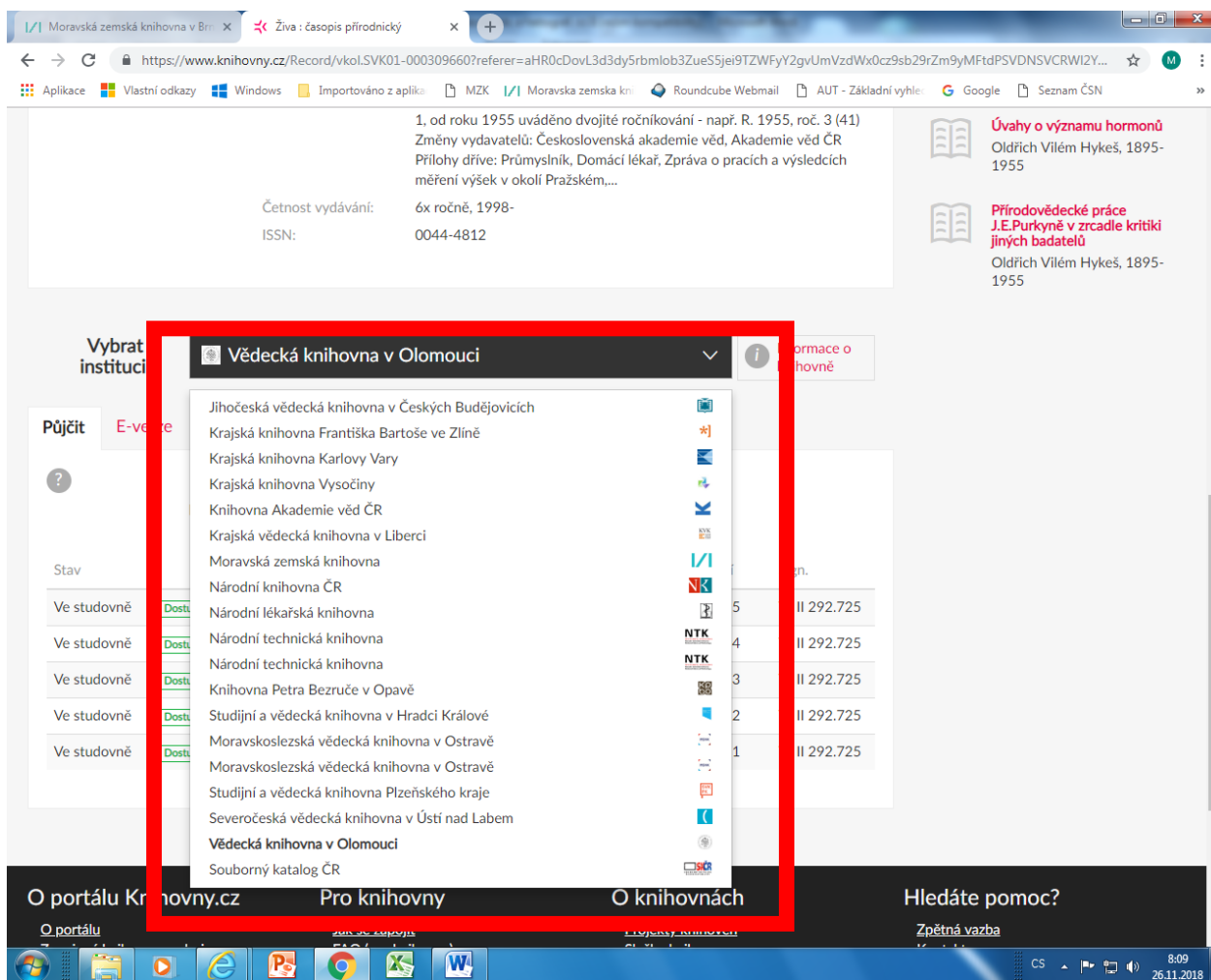
Výsledky hledání lze upřesnit a redukovat pomocí tzv. filtrů čili faset, které najdete v levé části webové stránky s výsledky.

Obr. č. 7: Portál Knihovny.cz – základní vyhledávání.

Obr. č. 8: Portál Knihovny.cz – pokročilé vyhledávání.

Obr. č. 9: Zjišťování dostupnosti periodika na portále Knihovny.cz

2. 2 Souborný katalog ČR (CASLIN)

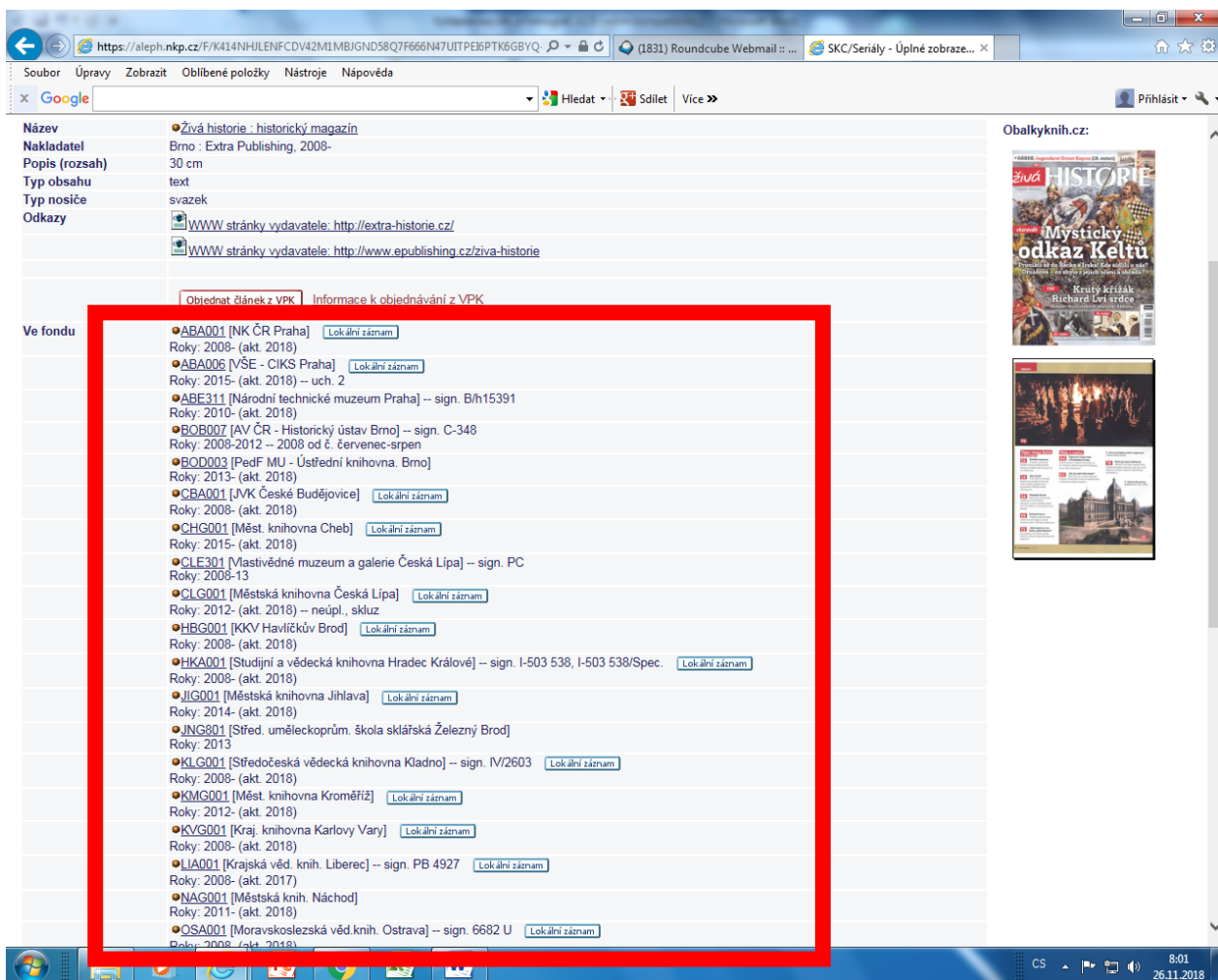

v systému ALEPH na webu Národní knihovny ČR

https://aleph.nkp.cz/F/?func=file&file_name=find-b&local_base=skc

Souborný katalog ČR (databáze s označením SKC) zachycuje asi 7 mil. dokumentů, které jsou uloženy v celé řadě knihoven v ČR. K 31. 3. 2020 přispívalo do databáze SKC 478 knihoven. Vyhledávací možnosti jsou zde stejné jako v katalogu Národní knihovny ČR.

Dostupnost publikace zde zjistíte pomocí **sigly** (kód, kombinace písmen a číslic). Podle sigly lze zjistit kontakt na knihovnu, jež má daný dokument ve fondu, neboť Souborný katalog ČR je propojen s databází ADR (adresář knihoven v ČR). Ze záznamu v Souborném katalogu je možné se dostat také do katalogu knihovny, ve které je dokument k dispozici.

The screenshot shows a web browser window displaying the CASLIN (SKC) application. The address bar shows a URL from aleph.nkp.cz. The page has a menu bar with options like 'Soubor', 'Úpravy', 'Zobrazit', etc. On the left, there's a sidebar with metadata for a selected item: 'Živá historie : historický magazín', 'Brno : Extra Publishing, 2008-', '30 cm', 'text', 'svazek'. The main area is titled 'Ve fondu' and contains a list of periodicals. A red rectangular box highlights a portion of this list, starting from 'ABA001 [NK ČR Praha]' and ending with 'QSA001 [Moravskoslezská věd.knih. Ostrava]'. Each entry in the list includes a call number, a description, and a 'Lokální záznam' link. On the right side of the page, there are two book covers from 'Obalkyknih.cz'.

Název Živá historie : historický magazín
Nakladatel Brno : Extra Publishing, 2008-
Popis (rozsah) 30 cm
Typ obsahu text
Typ nosiče svazek
Odkazy WWW stránky vydavatele: http://extra-historie.cz/
 WWW stránky vydavatele: http://www.epublishing.cz/ziva-historie

Objednat články z VPK Informace k objednávání z VPK

Ve fondu

- ABA001 [NK ČR Praha] Lokální záznam
Roky: 2008- (akt. 2018)
- ABA006 [VŠE - CIKS Praha] Lokální záznam
Roky: 2015- (akt. 2018) -- uch. 2
- ABE311 [Národní technické muzeum Praha] -- sign. B/h15391
Roky: 2010- (akt. 2018)
- BOB007 [AV ČR - Historický ústav Brno] -- sign. C-348
Roky: 2008-2012 -- 2008 od č. červenec-srpen
- BOD003 [PeF MU - Ústřední knihovna. Brno]
Roky: 2013- (akt. 2018)
- CBA001 [JVK České Budějovice] Lokální záznam
Roky: 2008- (akt. 2018)
- CHG001 [Měst. knihovna Cheb] Lokální záznam
Roky: 2015- (akt. 2018)
- CLE301 [Vlastivědné muzeum a galerie Česká Lípa] -- sign. PC
Roky: 2008-13
- CLG001 [Městská knihovna Česká Lípa] Lokální záznam
Roky: 2012- (akt. 2018) -- neúpl., skluz
- HBG001 [KKV Havlíčkův Brod] Lokální záznam
Roky: 2008- (akt. 2018)
- HKA001 [Studijní a vědecká knihovna Hradec Králové] -- sign. I-503 538, I-503 538/Spec. Lokální záznam
Roky: 2008- (akt. 2018)
- JIG001 [Městská knihovna Jihlava] Lokální záznam
Roky: 2014- (akt. 2018)
- JNG801 [Střed. uměleckoprům. škola sklářská Železný Brod]
Roky: 2013
- KLG001 [Středočeská vědecká knihovna Kladno] -- sign. IV/2603 Lokální záznam
Roky: 2008- (akt. 2018)
- KMG001 [Měst. knihovna Kroměříž] Lokální záznam
Roky: 2012- (akt. 2018)
- KVG001 [Kraj. knihovna Karlovy Vary] Lokální záznam
Roky: 2008- (akt. 2018)
- LIA001 [Krajská věd. knih. Liberec] -- sign. PB 4927 Lokální záznam
Roky: 2008- (akt. 2017)
- NAG001 [Městská knih. Náchod]
Roky: 2011- (akt. 2018)
- QSA001 [Moravskoslezská věd.knih. Ostrava] -- sign. 6682 U Lokální záznam
Roky: 2008- (akt. 2018)

Obr. č. 10: Souborný katalog ČR (CASLIN)(SKC) – zjišťování dostupnosti periodika.

3 Digitální knihovny Národní knihovny v Praze

<https://www.nkp.cz/digitalni-knihovna/digitalni-knihovny>

(U zkoušky budete hledat v digitální knihovně Národní knihovny ČR verze 5 dle titulního listu, to znamená podle autora, názvu a roku vydání.)

K digitalizaci přistoupily knihovny zejména z těchto důvodů:

- uchování obsahu dokumentů pro budoucí generace (stárnutí a rozpad papíru a jiných médií),
- ochrana fondů (uživatelé pracují s digitálním dokumentem místo původní podoby),
- využití výhod, které umožňuje výpočetní technika (např. plnotextové vyhledávání, přístup k volným dokumentům odkudkoliv apod.).

Přístup uživatelů ke zdigitalizovaným dokumentům:

- Všem jsou přístupné plné texty, které nejsou chráněny autorským zákonem – tzv. volná díla.
- Dílo se stává volným 70 let po smrti autora a 50 let od vydání.
- Díla chráněná autorskoprávní legislativou jsou přístupná v plném textu pouze registrovaným uživatelům na počítačích dané knihovny. Je možný tisk vybraných stránek.

Další užitečné zdroje pro hledání digitálních publikací:

ČDK (Česká digitální knihovna) — národní agregátor digitálních knihoven:

<https://www.czechdigitallibrary.cz/>

Odkazy na systémy Kramerius v jednotlivých knihovnách ČR:

<https://registrkrameriu.mzk.cz/>

<https://registr.digitalniknihovna.cz/>

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/1O8d2uOcV-fPgkyUyGSnQbDV9i4RMPqk83TRItLYDLJk/edit#gid=0>

Registr digitalizace: www.registrdigitalizace.cz

Při hledání elektronické podoby určitého díla můžeme využít Registr digitalizace, Souborný katalog ČR, katalog Národní knihovny ČR (CASLIN) i portál Knihovny.cz, a to zejména tehdy, pokud nevíme, zda požadované dílo bylo zdigitalizováno, kterou knihovnou a v jaké verzi Krameria (v jaké databázi) se nachází plný text.

Národní knihovna ČR (a další knihovny v ČR) nabízí přístup k digitálním dokumentům pomocí systému Kramerius (verze 3 a 5). Prohledávaný obsah není totožný, stále probíhá převod dokumentů z nižší do vyšší verze Krameria. Systém Kramerius umožňuje vyhledávání v plných textech. Díla podléhající autorskoprávní ochraně jsou přístupná v plném textu pouze uživatelům s platnou čtenářskou legitimací NK ČR na počítačích v budově knihovny, čtenáři si zde mohou tisknout vybrané stránky. Neveřejná díla jsou označena ikonou zámku. Obě verze nabízejí jednoduchou i pokročilou vyhledávací (rešeršní) masku (interface) a prohlížení rejstříků (abecedních seznamů). Verze 5 umožňuje hledání dokumentů z verze 3, ale je nutné zvolit „hledání ve staré digitalizaci“. Systém Kramerius verze 5 je pro uživatele jednodušší a příjemnější.

Praktické rady pro hledání v digitálních knihovnách NK:

- Při vyhledávání díla, které vyšlo v rámci nějaké edice nebo řady, hledejte podle autora a názvu daného konkrétního díla, nezadávejte název a původce (editory) dané řady.
- Dobře si prohlédněte titulní list a správně určete autora a název díla.
- Jméno autora je nutné uvést v 1. pádě jednotného čísla. Např. na titulním listu uvedeno: „od Jana Nerudy“, je nutné zadat jako „Jan Neruda“.
- Pozor na ozdobné písmo a starý český pravopis, např. „Hankowy pjsně“.

3.1 Národní knihovna ČR – Kramerius verze 5 – Národní digitální knihovna

<http://kramerius5.nkp.cz/>

Vznik této kolekce byl financován z projektu, který byl zaměřen na digitalizaci české tiskové produkce od 19. do 21. století. Skenování pokračuje i po ukončení projektu. Postupně jsou doplňovány i tituly z verze Krameria č. 3 a díla digitalizovaná jinými knihovnami.

V prostředí Kramerius verze 5 (Národní digitální knihovna) je možné při vyhledávání:

- používat dvojité horní uvozovky pro vyhledávání pevného spojení (fráze),
- používat logické operátory AND, OR a NOT,
- hvězdičku jako náhradu za žádný či libovolný počet znaků,
- otazník jako náhradu za právě jeden znak,
- používat rejstřík autorů, názvů, klíčových slov, sbírek a jazyků (viz záložka „procházet“, je vhodné nastavit abecední řazení),
- zadat dotaz v pokročilé vyhledávací masce, jež umožňuje nastavit hledání v určitém poli.

Nalezené výsledky je možné třídit podle různých kritérií a zpřesnit dle:

- dostupnosti (veřejné a neveřejné),
- typu dokumentu,
- jazyka, autora,
- sbírky,
- roku vydání.

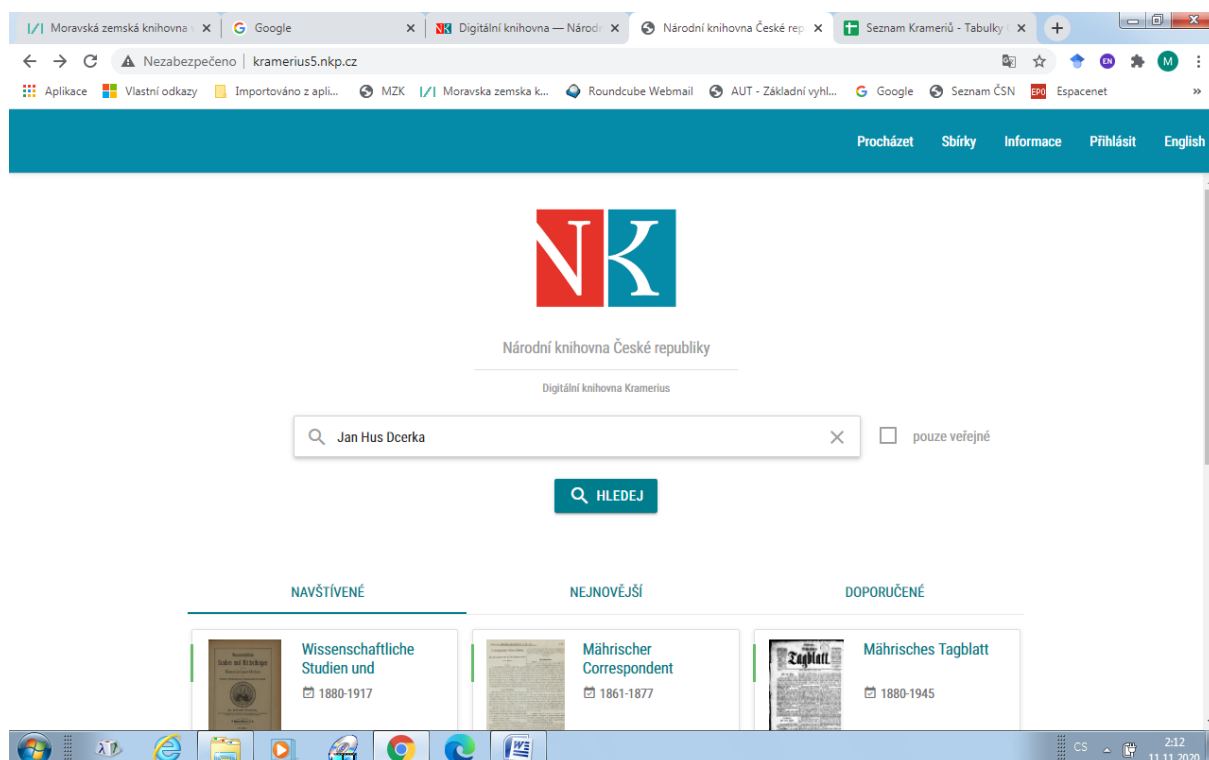
Uživatel si může nastavit způsob řazení výsledků. Naskenované dokumenty lze prohlížet, jednotlivé stránky lze zvětšovat a zmenšovat, vybírat a tisknout či generovat do formátu PDF (pouze u veřejných děl). Kramerius verze 5 umí také vygenerovat přepis celé strany nebo vybraného textu. Umožňuje rovněž vytvoření citace určité strany nebo celého dokumentu podle ČSN ISO 690.

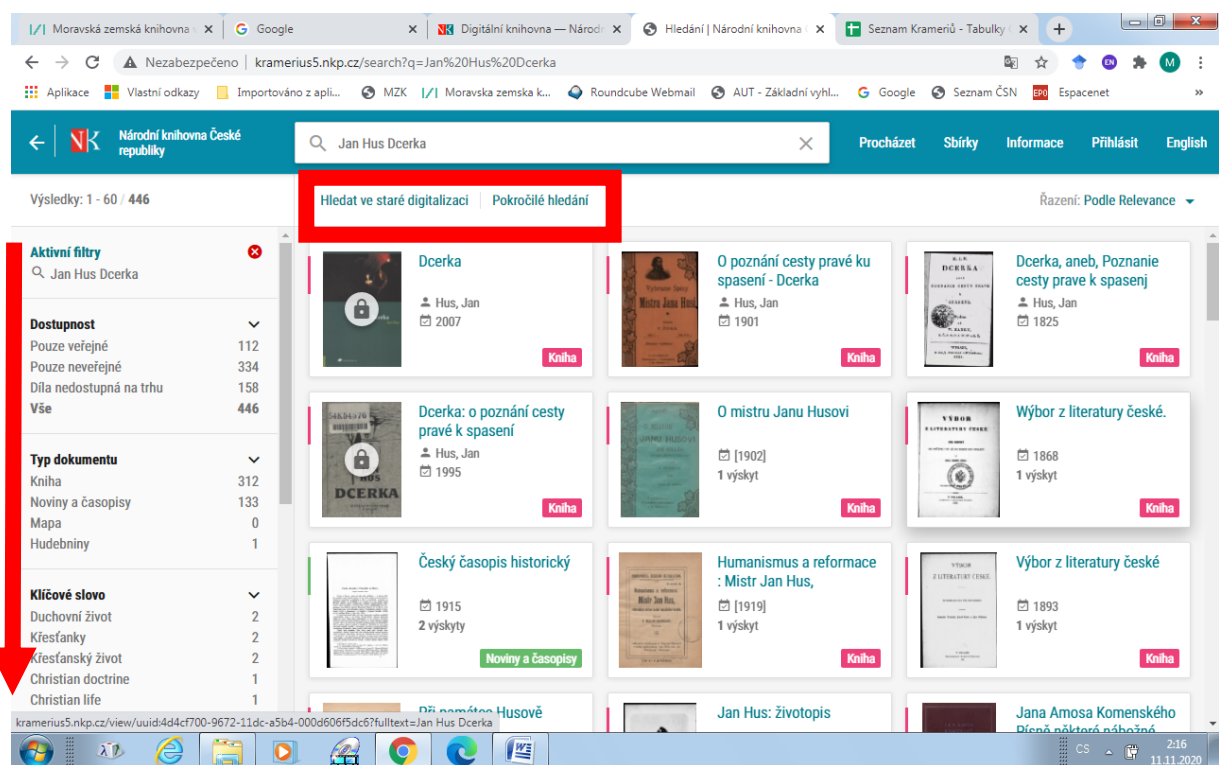
Nápovědu najdete zde: https://www.nkp.cz/soubory/sluz/ndk_noverozhrani_napoveda.

V provozu je stále starší verze uživatelského rozhraní: <http://kramerius4.nkp.cz>.

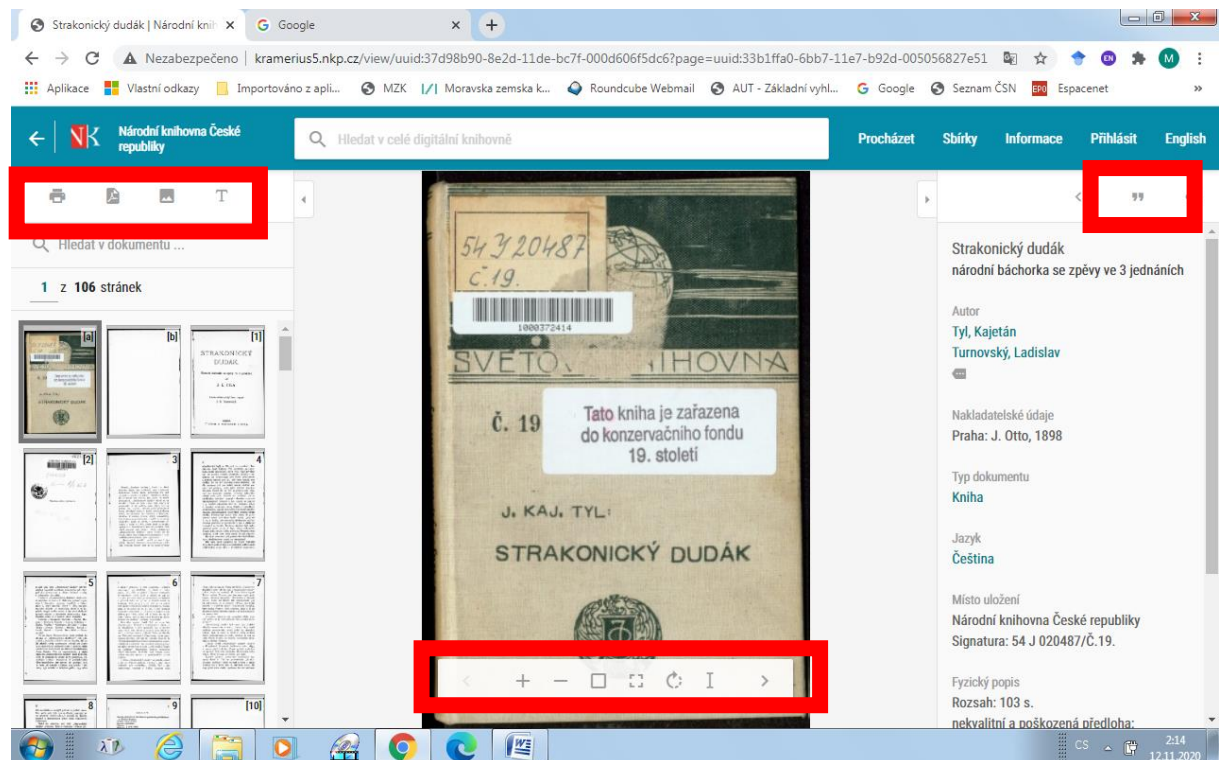
Při zkoušce při vyhledávání podle údajů na titulním listu je dobré zadat do základní vyhledávací masky autora a název, po nalezení výsledků pak v zobrazených výsledcích najít dokument s příslušným rokem vydání, případně pomocí filtru zpřesnit dotaz rokem vydání. Při postupném zadávání dotazu je třeba kontrolovat nastavení filtrů (omezujících kritérií). Občas se zapomene na předchozí omezení dotazu, která pak ovlivní výsledky následného hledání, pokud filtry nejsou zrušeny (křížkem). Dávejte pozor na pravopis. Systém Kramerius verze 5 se neustále vyvíjí. V období mezi výukou a zkouškou může dojít v systému ke změnám, proto doporučujeme krátce před zkouškou si systém vyzkoušet kvůli případným změnám.

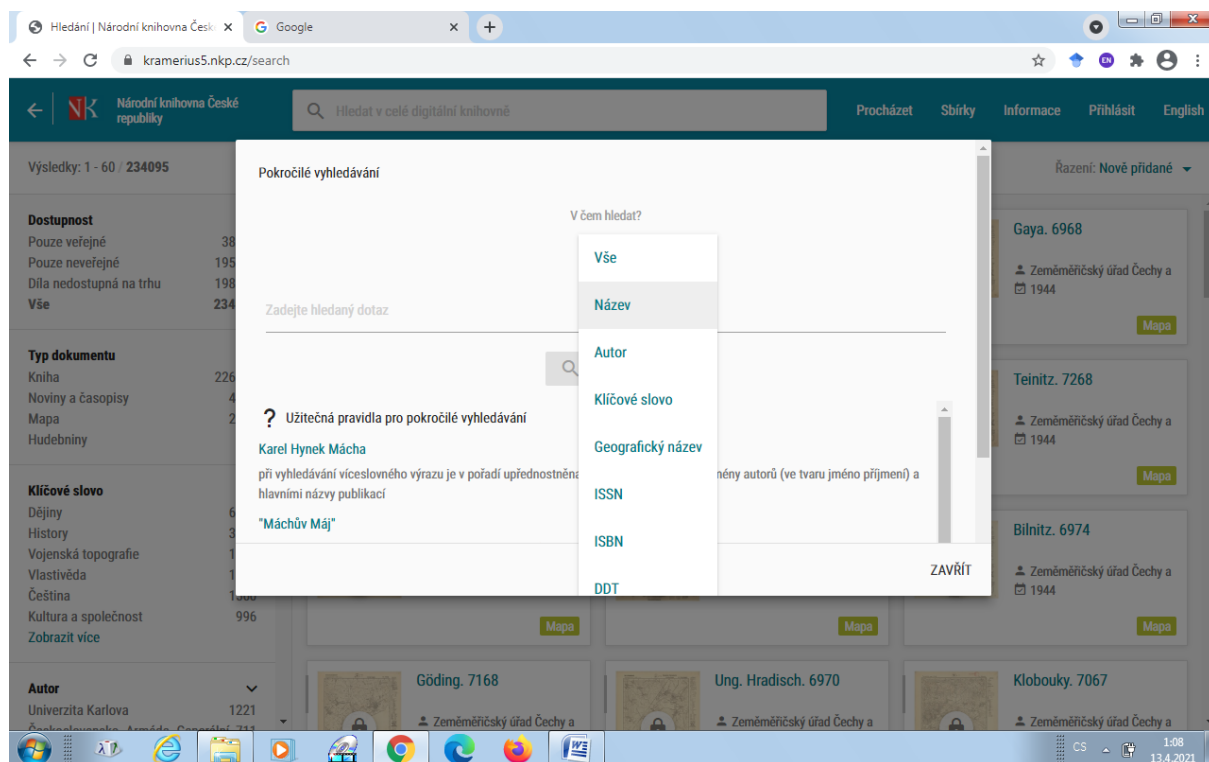
Obr. č. 11: Digitální knihovna Kramerius Národní knihovny v Praze – verze 5 – vyhledávání

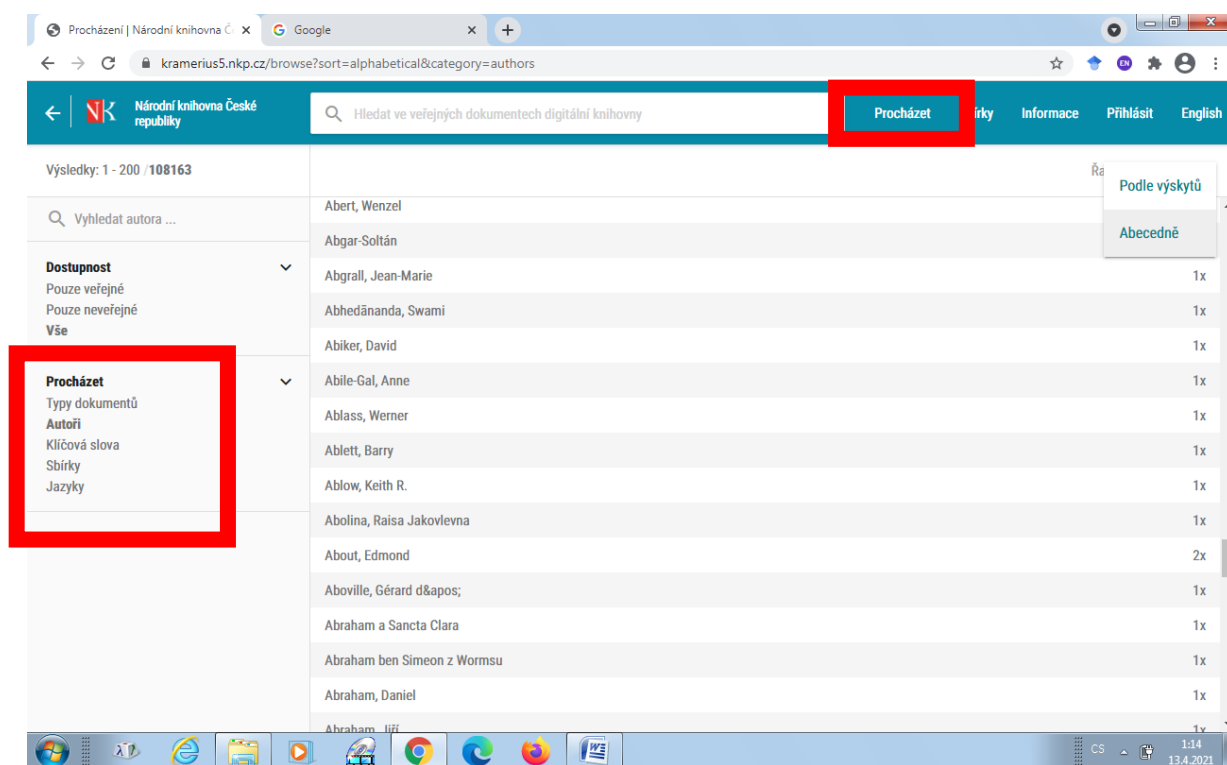
Obr. č. 12: Digitální knihovna Kramerius Národní knihovny v Praze verze 5 – výsledky.

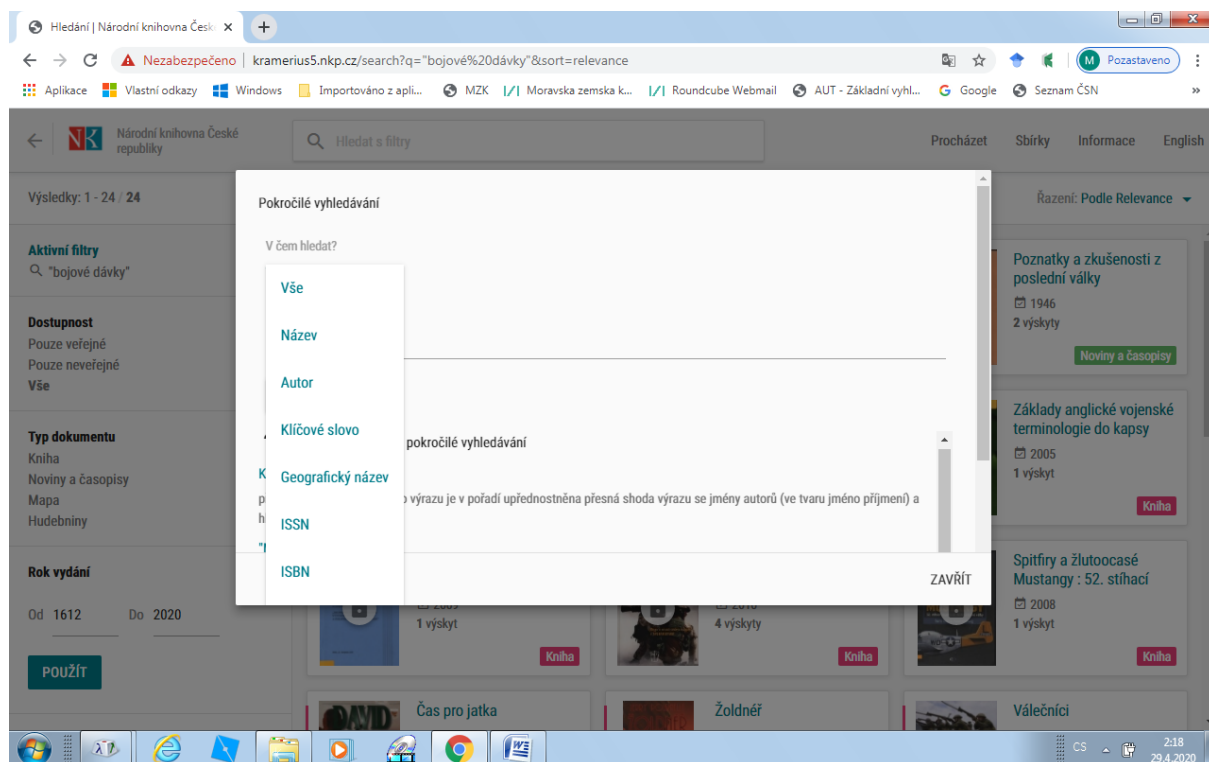
Obr. č. 13: Digitální knihovna Kramerius Národní knihovny v Praze verze 5 – digitalizovaný dokument

Obr. č. 14: Digitální knihovna Kramerius Národní knihovny v Praze verze 5 – pokročilé hledání

Obr. č. 15: Digitální knihovna Kramerius Národní knihovny v Praze verze 5 – rejstříky

Obr. č. 16: Digitální knihovna Kramerius Národní knihovny v Praze verze 5 – pokročilé vyhledávání

3.2 Národní knihovna ČR – Digitální knihovna – Kramerius verze 3

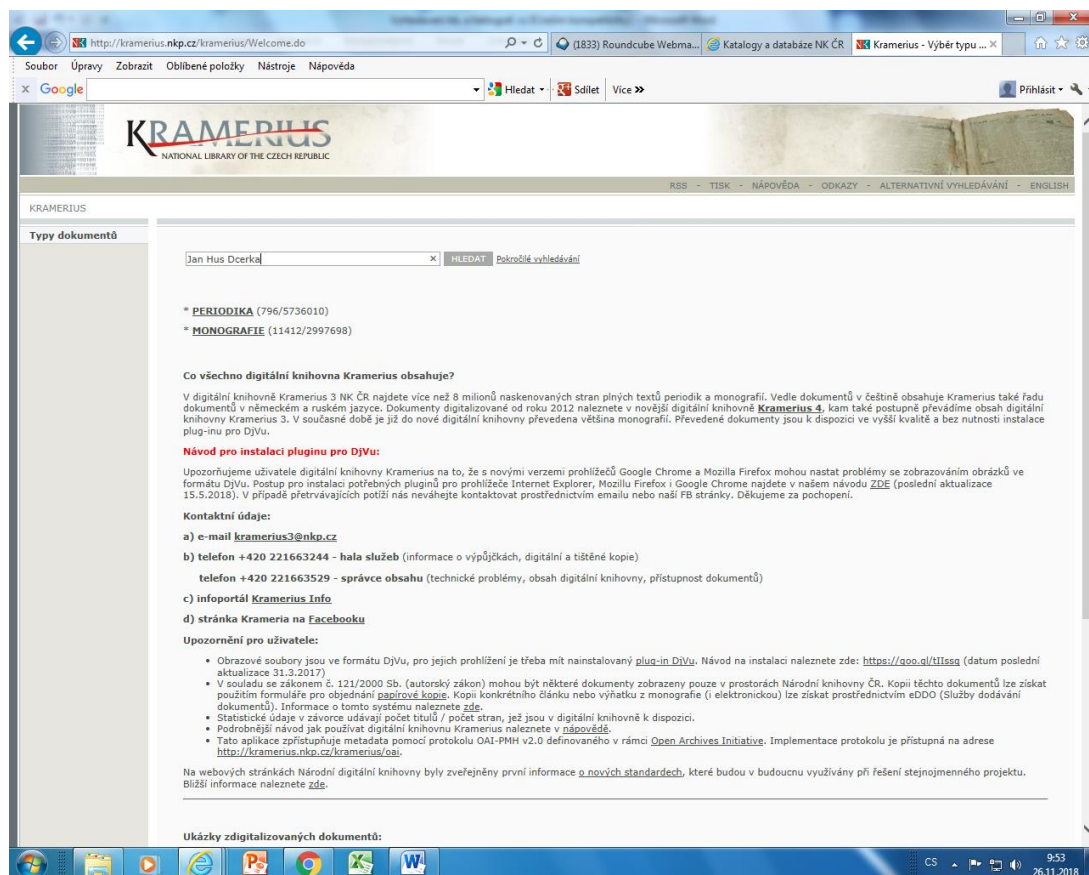

<http://kramerius.nkp.cz/kramerius/Welcome.do>

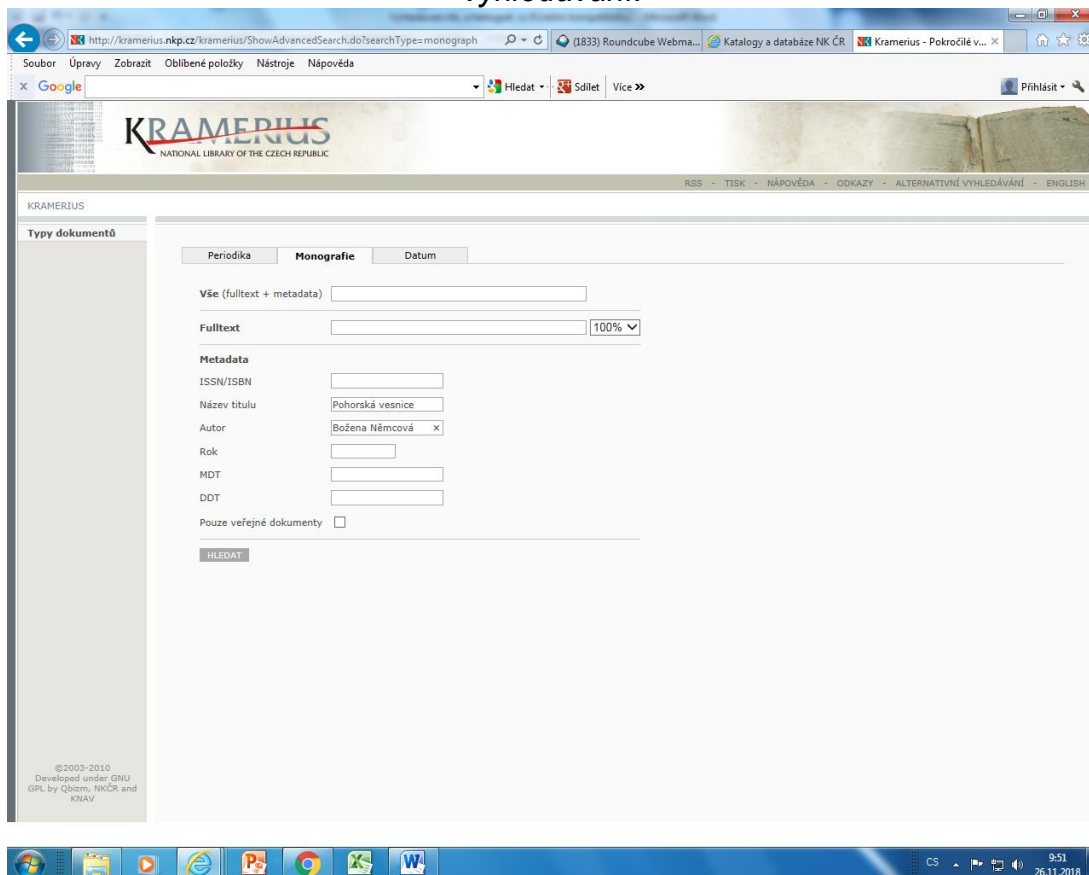
Tato digitální knihovna pokrývá více než 8 milionů naskenovaných stran plných textů periodik a monografií. Kromě dokumentů v češtině obsahuje také řadu dokumentů v německém a ruském jazyce. Zobrazení jednotlivých stran vyžaduje instalaci speciálního programu. Proto postupně dochází ke konverzi monografií do verze Krameria č. 5.

Systém umožňuje jednoduché a pokročilé vyhledávání. U pokročilého vyhledávání je k dispozici jednoduchý rešeršní formulář pro monografie a pro periodika, lze zde hledat také podle data.

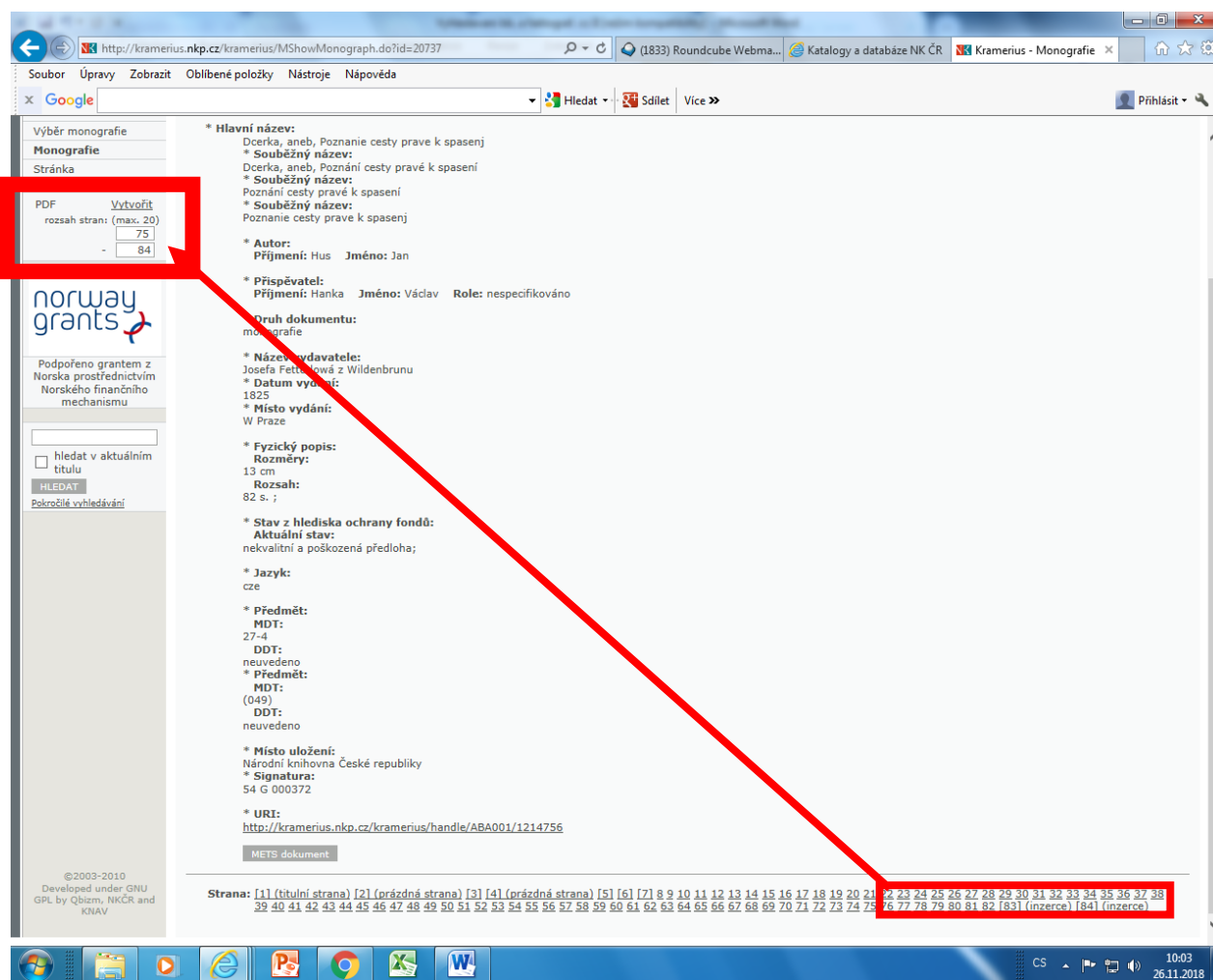
Jestliže nemáme nainstalovaný příslušný plug-in, je možné zobrazit vybrané stránky (maximálně 20) vytvořením souboru ve formátu PDF.

Obr. č. 17: Digitální knihovna Kramerius Národní knihovny ČR v Praze - verze 3 – základní vyhledávání.

Obr. č. 18: Dig. knihovna Kramerius NKP - verze 3 – pokročilé vyhledávání monografií.

Obr. č. 19: Digitální knihovna Kramerius Národní knihovny v Praze - verze 3 – generování vybraných stránek do formátu PDF.

4 Poskytování a vyhledávání faktografických informací

(Znalost této učební látky není u zkoušky ověřována.)

Faktografické informace mohou mít rozmanitou podobu. Může se jednat o textové či číselné údaje, obrázky, snímky nebo grafy. Za faktografické informace považujeme např. statistické informace, meteorologické snímky či přehledy vlastností chemických látek. Často se s faktografickými informacemi setkáváme v chemii, fyzice a geografii. Faktografické informace najdete v encyklopediích, výkladových slovnících, v monografiích i v člancích z periodik.

Jsou budovány rovněž faktografické databáze, tyto databáze obsahují fakta. Mnohé faktografické databáze slouží výhradně odborníkům. Budování faktografických databází, jež jsou určeny profesionálům a vědcům, je značně nákladné, proto jsou tyto databáze zpravidla přístupné za úplat. Licencované faktografické databáze obvykle poskytují kromě faktů služby s přidanou hodnotou, např. generování dalších informací ze zadaných dat, různé analytické nástroje a rozmanité možnosti zobrazení výsledků.

Zdarma jsou přístupné některé faktografické databáze, které budují zejména orgány státní správy a státní organizace. Mnohé veřejné knihovny v ČR budují databázi regionálních osobností, některé sbírají a poskytují informace o místních institucích a organizacích.

Příklady volně přístupných faktografických databází:

- Databáze registrovaných léčivých přípravků (Státní ústav pro kontrolu léčiv): <http://www.sukl.cz/modules/medication/search.php>
- Encyklopedie dějin města Brna: <https://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/>
- Veřejné databáze Českého statistického úřadu: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf>
- Databáze České geologické služby: <http://www.geology.cz/extranet/vav/informacni-systemy/data/datove-zdroje>

Faktografické informace, jež nalézáme v tištěných příručkách a v licencovaných elektronických zdrojích, jsou považovány za pravdivé a důvěryhodné. Informace z volného Internetu je nutné hodnotit a ověřovat ve více zdrojích. Měli bychom se podívat, kdo je autorem, na jakém webu byla informace nalezena, komu je určena, z jakých zdrojů autor čerpal a zda je příslušný web aktualizován. Také je nezbytné posoudit objektivnost informací na webu (někdy vliv komerčních zájmů).

DOBROVOLNÉ ÚKOLY K SAMOSTATNÉMU PROCVIČOVÁNÍ

Pokuste se najít v Krameriovi verze 5 plné texty těchto děl:

1. Svatopluk Čech: Dagmar, 1885.
2. Svatopluk Čech: Jitřní písně, 1888.
3. Svatopluk Čech: Písně otroka, 1895.
4. Božena Němcová: Slovenské pohádky, 1863.
5. Jan Neruda: Písně kosmické, 1893.
6. Jan Neruda: Arabesky, 1880.
7. Jan Neruda: Povídky malostranské, 1878.
8. Jan Hus: Dcerka, 1825.
9. Marie Antonie: Serafka, 1825.
10. Václav Kliment Klicpera: Almanach dramatických her od W. Klicpery, 1825.
11. Karel Havlíček Borovský: Křest sv. Vladimíra, 1876.

ČSN ISO 5127 Informace a dokumentace. Praha: Český normalizační institut, 2003, 159 s. Třídící znak 01 0162.

KTD - Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) [online]. Praha: Národní knihovna České republiky, 2003– [cit. 2019-11-12]. Dostupné z: https://aleph22.nkp.cz/F/?func=file&file_name=find-b&local_base=ktb